

Hol ránkvetül az isteni Irgalom megmentő, szelíd fénye

A 10-es út és a bajnai út kereszteződésénél egy nagy fa árnyékában áll egy kőből készült feszület. Naponta eljárunk erre. Elrobogunk autónkkal, végiggördülünk kerékpárunkkal. Talán már észre sem vesszük az isteni szeretet kőbe vésett jelét. Pedig a keresztre szegezett, széttárt karú Krisztus valamennyiünknek hirdeti: Isten megbocsátott, Isten végtelenül szeret.

Az 1840 körül emelt feszületet övező vaskorlátnak sajátos a története. A II. világháborúban, a Táton átvonuló front idején egy katona a feszület tövében keresett menedéket a záporozó golyók elől. Visszavonuló bajtársai már messze jártak tőle, a menekülés a lövedékek pergőtüzében reménytelen vállalkozásnak látszott. A kereszt alatt lapuló katona átadta magát a sorsnak. Kiszolgáltatott helyzetében így fohászzkodott föl a Mindenhatóhoz: "Jézusom, ha most megmenekülök, ez a vérzivatar után Irántad való hálám jeléül körbekerítetem a feszületet, melynek tövében most fekszem." A golyók elkerülték hősünket, s a tőle néhány lépésnyi távolságban elhaladó ellenséges katonák szintén sértetlenül hagyták, talán, mert észre sem vették. A megmenekült katona a háború végeztével beváltotta ígését. Összes pénzét arra költötte, hogy egy helybéli kováccsal elkészíttesse a feszületet ma is körbevevő korlátot. A vaskorlát történetére az idősebb tátiak még emlékezhetnek.

H ú s v é t

Istentiszteletek: Nagycsütörtök **17.30.**, Nagypéntek **17.30.**, Nagyszombat **17.**, Húsvétvasárnap **10** órakor.

A keresztény érzelmek, a keresztény ünnepek boltívének záróköve a húsvét, Jézus feltámadásának ünnepe. A szó az ünnepet megelőző hús-tilalmas böjti időszak feloldásával kapcsolatos. Jöhet a lakoma, van minek örülni!

A Jézus mennybemenete utáni maroknyi egyház első és egyetlen ünnepe az Utolsó Vacsorába ágyazott Húsvét volt.

Ezt cselekedjétek az emlékezetemre – mondta Jézus. Az egyház pedig felelte: *Halálotat hirdetjük, Urunk és hittel valljuk feltámadásodat, amíg újra el nem jössz.*

Az apostolok Az Úr tanításaiból, beszédeiből sok mindent nem értettek. Különösen az a kilátás bizonytalanította el őket, hogy meg fogják őt ölni. Látták ugyan, hogy több halottat feltámasztott, de mi lesz, ha őt ölik meg?! Ezt ráadásul a Messiás megölhetetlenségének – a zsidók körében elterjedt – tévhite is sújtotta. A feltámasztásos eseteket /Jairus kislánya feltámasztása (Mt. 9.), Lázár feltámasztása (Jn. 11.)/ Jézus szándékosan kisarkította, ne mondhassák, hogy meg sem voltak azok halva. Ám mi lesz, ha őt ölik meg, a feltámasztót?!

Meg is rémültek a kereszthalál láttán. Félelem szállta meg őket, elbújtak, bezárkóztak, összeomlott bennük a Mester társaságában felépített remény. A mélypontra, a sötét éjszakára következett azonban a vasárnapi fényes hajnal, Jézus feltámadása. Megjelent nekik is, másoknak is, hol egynek, hol kettőnek, hol ötszáznak. Ez vésődött leginkább beléjük valamennyi Jézussal kapcsolatos jelenség közül, ezért kezdtek megemlékezni vasárnapról vasárnapra a Feltámadásról. A bevésődés nemcsak egy erős emléket jelent, hanem a lelki-szellemi bensőben bezáródott egy kör, amely nagyon kívánczolt bezárulni; a vallási tudat ingatag boltívébe bekerült az oda-csiszolt zárókő, amely szilárddá tette azt. Ezek után már tudták az Igazságot, amelyet Pilátus nem tudott: **a Názáreti Jézus az Istentől jött, megölték, de él.** Ezek után már volt lelkierejük a vérükkel megpecsételni ezt az igazságot. Ez a történelmi tanúság az alapja a jelenkori hitünknek, a misztikusan köztünk élő Krisztus mellett.

A feltámadásunkig vezető, evilági életünk során vannak boldog pillanatok, öröm teli órák, de ott van a kereszt is, amelyet vinnünk kell. Életelvnek, segítségnek, útba igazítónak rendelkezésünkre áll a krisztusi tanítás, amely az oltár kelyhében sűrűsödik össze. Krisztus Vére a kehelyben jele annak, hogy nem a vérszerintiség ezután a legnagyobb kötelék az emberek között, hanem a krisztusi szeretet, amely vérszerintiség feletti, minden embert elfogadó és segítő magatartás. Minden ember Isten gyermeke. A vérnek a testből való elmúlása a halálhoz vezet, de nem a megsemmisüléshez, ezért élet és dicsőség származott azokra, akik vérüket ontották - szabadon - Krisztusért. Jézus az egyetemes emberi magatartást méltóképpen állította a halál utáni életet váró egyetemes emberi hit mellé. A krisztusi szeretet gyakorlása és elterjedése garanciája annak, hogy egyre többet veszünk észre, egyre többet érzünk meg, egyre többet élünk meg a világ szépségéből, az élet szépségéből – a félelem, a szorongás, a bizonytalanság, az elhagyatottság helyett.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok Tát Lakóinak Istentől megáldott, boldog, reményt-keltő húsvéti ünnepeket!

Kardos Mihály plébános, 2004-03-23

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.”

(Jn.3.16.)

A szentkorona hányattatása az 1848-as szabadságharc bukása után

A legutóbbi Táti Walzerben érdekes cikkeket olvashattunk az 1848-as szabadságharcról. A téma folytatásaként szeretném ismertetni a Szent Korona hányattatását a szabadságharc bukása után, hiszen a történetben szereplő személyek egyikének leszármazottjai ma is élnek Táton.

1848 december 30-án a móri vereség hírére Kossuth sajátkezű rendeletben utasította a koronaöröket, hogy a koronázási ékszereket haladéktalanul szállítsák Debrecenbe, amelyek 1849 június elejéig ott is maradtak, aztán visszaszállították azokat Pestre. Július elején Pest kiürítésekor Szemere Bertalan hadügyminiszter előbb Nagyváradra, majd Aradra, onnan Orsovára vitte azokat. A magyar nemzet államiságának közel ezer éves ereklyéi, a korona, az országalma és a palást mindvégig egy jellegtelen ládában voltak és csak nagyon kevesen tudták, milyen kincseket rejt a ládikó.

Ezért amikor Orsován Szemere közölte Batthyány Kázmér külügyminiszterrel, hogy mit tartalmaz a láda, meglepetésében az így kiáltott fel: „Vesd azokat a Dunába!” Szemere nem így cselekedett, hanem Házmán Ferenc (eredeti nevén Hausmann Ferenc) belügyi tanácsos segítségével a Havasalföldre vezető út mentén egy fűzeserdőben elásták.

A koronázási ékszerek 1853 szeptemberéig voltak a föld alatt és máig tisztázatlan, ki fedte fel az elásás helyét. A négy föld alatti év nem tett jót a palástnak, de az ékszerek sértetlenek maradtak.

A fent említett ásásban segédkező Házmán Ferenc fia Házmán József volt, akinek a felesége Randl Ilona, Randl Máté táti közjegyző lánya volt. Házasságukból született József, Mária és Lujza. József gyermektelen volt, de Máriának és Lujzának ma is élnek unokái Tát községben.

Dr. Váli Lajos

Beszélgetés Lik Jánosné (Erzsi nénivel) és Józa Máriával a táti szeretetotthon lakóival

– *A szeretetotthon itt van szinte a település közepén, mintha megálmódói ezzel is azt óhajtották volna kifejezni, hogy az otthon lakóit a község a szívébe szeretné fogadni.*

Mária.: Nem csak az otthon központi elhelyezkedése lehet jelképes, de az elnevezése is az: Szent György Otthon. A sárkányölő vitéz Szent György óv itt bennünket az egyedül-lét, az öregség, a betegség sárkányától.

Erzsi néni: Örülök, amikor az utcán a gyerekek, a felnőttek egyaránt kedvesek hozzám. A kultúrházba is eljárunk a rendezvényekre, én a könyvtárba is bejárok. Mindig megemlékezünk az otthon lakóinak születésnapjáról, a nyugdíjas klub tagjai is hivatalosak ünnepségeinkre és az istentiszteletekre is. Az ünnepeket szerényen, de mindig megtartjuk. Kis műsorral készülünk (vers, ének). Vannak enyhébb napjaink, de az a gyakoribb, amikor sorsunkat nehezebben viseljük. Megnyugtató, hogy itt Táton és az ország más részeiben is nyílnak, épülnek az idősek számára biztonságot adó szeretetotthonok.

– *Az épület külseje összetett, sok mindent kinézhet belőle a szemlélő, de leginkább egy nagy hajóra emlékeztet. Talán az építész szándéka is az volt, hogy a hajóalakkal a békés révbefutást, a biztos célbaérést fejezze ki.*

Erzsi néni: Itt biztosított számunkra a teljes ellátás, és ami

nagyon fontos az állandó orvosi jelenlét. Sok köztünk a nehezen mozgó és a fekvő, gondozásra szoruló beteg. Számomra legfontosabb a lelki vigasz. Három vallási felekezetet tart itt rendszeresen istentiszteletet. Egymás vallását tiszteletben tartjuk. Aki tud, eljár a falusi templomba is. Isten nélkül nagyon nehéz volna elviselni az idős kor terheit.

– *Családjaik bizonyára látogatják Önöket, de azért az ittlakók mégis csak egy sajátos közösséget alkotnak, mondhatnám egyfajta második családban élnek itt.*

Mária: Az otthon lakói között jó, szinte bajtársias a kapcsolat. Amiben tudjuk készségesen segítjük egymást, és amint a Biblia mondja, igyekszünk elviselni egymás terhét, megosztani bajainkat.

– *Az otthon dolgozóival milyen a kapcsolat?*

Mária: Az otthon dolgozói türelmesek, kedvesek velünk szemben. Amennyiben tudnak segítenek bajainkon. Az Igazgató nem csak folyamatos ellátásunkat biztosítja, hanem egyéni problémáink megoldásával is foglalkozik. Jó humorával gyakran vidít föl bennünket.

Erzsi néni: A nővérek és az igazgató úr is nagy türelemmel viselnek irántunk. Ha Pilismarótra vagy a faluba megyek, a lelkemre kötik, hogy nagyon vigyázzak.

M.M.

A BÖGRE

Elmosogattam tegnap este, nyolcra.
Rakosgattam a bögréket fel a polcra.
Köztük van kettő fületlen, de előlről szépek.
Előlről olyanok, mint a többi: épek.
Csak a hibás részt hátra kell tenni,
nem kell azt a hibát úgy szemügyre venni!

Eszembe jutnak most a felebarátok,
Kiket képletesen fületleneknek látok.
Úgy teszem fel őket életem polcára
Hogy ne lássak mindig arra a hibára.
Hanem csak a szépre, hanem csak a jóra,

Mert ha egyszer én térek nyugovóra,
Úgy tesz el engem az igazságos Isten,
Ahogy a bögréket rakosgattam itt lenn.
A mennyei polcra, nagykegyelmű
szemmel.
Háttrafelé, az én letörött fülemmel.

Tát a XVIII. században

Az Esztergom környéki falvak képe a török uralmat záró nagy csaták után igen siralmas volt. A legnagyobb gondot a falvak elnéptelenedése jelentette. Az üresen álló falvakat újra fel kellett építeni és be kellett népesíteni. Magyarország ebben az időben osztrák uralom alatt állt. Az osztrák császár felhívással fordult a német rendekhez – először a svábokhoz, akikről ennek nyomán minden hazánkba betelepült németet elneveztek –, hogy főleg jobbagyikat engedjék Magyarországra. Toborzók járták Dél-Németországot és a jelentkezőket hajón hozták Pozsonyig vagy Pestig, majd székesen vitték a kijelölt faluba, városba. Ott a kezdéshez szükséges segítséget – igavonó jószágot, vetőmagot, élelmet, stb. – a földesúr biztosított a számukra. A telepítést 1720 körül kezdték el, és egészen a század végéig folytatták. Az évtizedeken át tartó telepítés következményeként kb 400.000 német került Magyarországra. Hogy Tátra pontosan honnan érkeztek a német telepesek, eddigi kutatásaink alapján teljes pontossággal választ adni nem tudunk. A ma élő tátiak – pontos hivatkozás nélkül – őseiket meghatározott helyekről származtatják. Az egyik ma élő visszaemlékező szerint az első táti sváb egy hannóveri hajóács volt és Hasenbeck névre hallgatott, a Mechlerék pedig Új-Ulmnál száltak tutajra. Míg 1715-ben Táton 6 család élt (nemzetségükre nézve valamennyien magyarok), az 1728-as adóösszeírás adatai ugrásszerű lélekszám-növekedésről és a német nevek megjelenéséről tanúskodnak. A felsorolásban, a még ma is föllelhető családnevek közül a következőkkel találkozunk: Beck, Minkl, Schmitth, Adolf, Juhász, Horváth, Ekker,

Kovács, Baumann, Dinnyés, Pap, Schalk, Molnár. A falu neve többféle írással szerepel: Tát, Táth, Táthh.

A XVIII. század első harmadának végén a mindennapi életről szólva megállapíthatjuk, hogy a telepesek mindenképp jobb körülmények közül, gazdagabb vidékekről érkeztek, s így fejlettebb termelési kultúrát hoztak magukkal új környezetükben. Nem véletlen tehát, hogy mind a mezőgazdaság, mind az ipar ekkor indult virágzásnak. Ennek ellenére egy 1730-ban kelt leírás még mindig "borzalmas szegénységről" beszél, midőn e vidéket említi: "a parasztházak még a török előtti időket idézik. A favázu házakra jellemző a konyha, a nyitott tűzhely, de már van kemence is. Kémény nincs. A kavargó füst az ajtón száll ki. Üveg még nincs. Az edények cserépből és fából készülnek. A étel sütéséhez nyársat használnak. A közös tálból előbb a férfiak esznek. Evésüket az asszonyok, az ajtóhoz támaszkodva, állva nézik. Pálinkát tudnak főzni, de a boruk igen savanyú. A szoba közepén kenyérfiókos asztal áll. A szoba egyik sarkában két szögben összeérő pad található. Az ágy – ha van – rámas vagy mennyezetkeretes, a gazda rendszerint kint alszik a jószágnál, a gyerekek szalmán vagy a kemence padkáján, birka-bőrön. A szövéshez már szövőszéket használnak."

Minden anyagot célszerűen hasznosítottak. Így a zsuppszalmát és a kukorica-csuhét kéve és szőlőkötözésre, szatyor készítésre, szalmazsák feltöltésére, a pelyvát vályogtéglá, a napraforgószárat kerítés készítésére használták. Az állati termékek teljes földolgozására is otthon került sor. Majdnem minden házban

készítettek vaját, túrót, sajtot. Az ügyesebbje a birka gyapjából mellényt készített.

Fejlődött a kézművesség – főleg a kovács- és fazekasmesterség. A falu házai Táton egy útra felfűzve helyezkedtek el. A tátiakat a Duna és a bécsi országút (a mai főútca), sokszor veszályba sodorta, de olykor előnyt is jelentett. Pesten ugyanis ekkortájt már négyszer tartottak vásárt. A hajcsárok a Duna vonalán hajtották a jószágot az osztrák és német tartományokba.

A század nagy fejlődést kínáló lehetősége a lassan induló bányászat volt. 1768-ban Mária Terézia 50 aranyat ígért annak, aki köszönet talál az országban. A megyében először a Ruhr-vidékről jött Rückschuss fivérek kezdték meg 1780-ban Csolnokon a kutatást. A következő század a bányászaté. Mogyorós és Bajót (Szarkás) bányászata Tát sorsára is kihat. A tokodi kőszénbánya – itt már a táti fuvarlehetőségek is számba jöhettek – csak 1810-ben hallatott magáról.

(Forrás: Kátai Ferenc Tát története)

Helyreigazítás:

A múltkori számunkban "A szabadságharc Táton" című írásban a szabadság szó németül tévesen "Freitag"-ként szerepelt. Helyesen: "Freiheit". Elnézést kérünk kedves olvasóinktól

Észrevételt kaptunk a szabadságharc táti résztvevőire vonatkozóan is. Ugyanis folyamatosan többen is kutatják és természetesen kutathatják Tát történetét. Legutóbb Szabó József úr a Helytörténeti És Értékméltó Alapítvány elnöke értesített bennünket, hogy az 1850-es "honvédségi névleltárban" táti honvéd neveket talált.

Nyergesújfalusi járásban Tát helységről előállított, megvizsgált, s besorozott egyének, akik a forradalmi seregben fegyveres szolgálatot tettek:

Mingl János (20 éves), Mészáros Ferenc (19), Cseriszky József (33), Juhász János (26), Jázsay Mihály (21) Latinovics Péter (22) Sági József (23), Juhász István (22).

Egyének, kik a felkelő seregnél honvéd név alatt szolgáltak:

Pabler Ferenc, Mészáros Ferenc, Krippel József, Juhász István, Juhász János, Vizsovsky Pál, Latinovics Péter, Janosich Mátyás, Jázsay Mihály, Sági József, Mészáros Ferenc, Süller Mihály, Friedl Károly, Mingl János, Stephanovics Mátyás, Handbauer Jakab, Laurer Károly, Csirecsky József, Dezsitzky N.

Kelt Táton, jan. 31. 1850-ben.

TÁT NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT
BESZÁMOLÓJA a 2003. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS TELJESÍTÉSÉRŐL

Ezer forintban!

BEVÉTELEK	TELJESÍTÉS	KIADÁSOK	TELJESÍTÉS
Helyi adók	49.246	Általános Iskola	168.159
Működési bevételek	55.814	Zeneiskola	18.662
Egyéb bevételek	25.269	Napköziotthonos Óvoda	80.794
		Kultúrház	23.054
		Szent György Otthon	87.257
I. SAJÁT FORRÁS	130.329	1. KÖLTSÉGV.SZERV ÖSSZ.	377.926
Személyi jövedelemadó	202.118	Kommunális ágazat	42.002
Gépjárműadó	11.432	Szociális ágazat	38.449
		Egészségügy	9.464
		Hivatal működés	80.301
		Támogatások	3.201
II. ÁTENGEDETT ADÓK	213.550	2. ÖNKORM. FELADATOK	173.417
III. ÁLLAMI TÁMOGATÁS	262.430	I. MŰKÖDÉS ÖSSZ.	551.343
IV. TB. ALAP	4.236	Beruházások	25.823
V. MUNKAERŐP. ALAP	3.339	Beszerzések	7.745
VI. MŰKÖDÉSRE ÁTVETT	3.477	Fejl. célú átadás	10.117
VII. FEJLESZTÉSRE ÁTVETT	25.208	Felújítások	21.016
+ megtérülés			
VIII. HITELFELVÉTEL	0	II. FEJLESZTÉS ÖSSZ.	64.701
IX. PÉNZMARADVÁNY	134.321	III. TARTALÉKOK	0
Függő bevételek	-8.532	Függő kiadások	220
ÖSSZESEN	768.358	ÖSSZESEN	616.264
KISEBBSÉGI ÖNKORM.	931	KISEBBSÉGI ÖNKORM.	598
		BANKSZÁMLÁK	152.427
EGYÜTT	769.289	EGYÜTT	769.289

TÁT NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT
2004. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSE

Ezer forintban!

BEVÉTELEK	EREDETI	KIADÁSOK	EREDETI
Helyi adók	34.903	Általános Iskola	168.174
Működési bevételek	63.584	Zeneiskola	20.316
Egyéb bevételek	12.600	Napköziotthonos Óvoda	83.083
		Kultúrház	24.402
		Szent György Otthon	94.271
I. SAJÁT FORRÁS	111.087	1. KÖLTSÉGV.SZERV ÖSSZ.	390.246
Személyi jövedelemadó	231.558	Kommunális ágazat	50.364
Gépjárműadó	9.361	Szociális ágazat	43.852
		Egészségügy	9.769
		Hivatal működés	85.435
		Támogatások	3.200
II. ÁTENGEDETT ADÓK	240.919	2. ÖNKORM. FELADATOK	192.620
III. ÁLLAMI TÁMOGATÁS	216.468	I. MŰKÖDÉS ÖSSZ.	582.866
IV. TB. ALAP	3.975	Beruházások	98.206
V. MUNKAERŐP. ALAP	3.758	Beszerzések	2.044
VI. MŰKÖDÉSRE ÁTVETT	1.400	Fejl. célú átadás	1.000
VII. FEJLESZTÉSRE ÁTVETT	1.408	Felújítások	18.000
+ megtérülés			
VIII. HITELFELVÉTEL	15.534	II. FEJLESZTÉS ÖSSZ.	119.250
IX. PÉNZMARADVÁNY	121.000	III. TARTALÉKOK	13.433
ÖSSZESEN	715.549	ÖSSZESEN	715.549
KISEBBSÉGI ÖNKORM.	655	KISEBBSÉGI ÖNKORM.	655
EGYÜTT	716.204	EGYÜTT	716.204

A 2004. évi költségvetésről

Tát Nagyközség Önkormányzat 2004. évi költségvetést áttekintve, valamint viszonyítva a 2003. évi adatokhoz, megállapítható, hogy lényegesen kevesebb összeggel gazdálkodhatunk.

A forrásaink csökkenésében elsődleges helyen kell említeni az állami támogatás csökkenését. Ennek a forráskiesésének az oka összetett. Egyrészt azon túl, hogy egyes fejkvóta csak nagyon elenyésző mértékben nőtt, volt olyan is, mely jelentősen csökkent. Másrészt egyre inkább érezteti hatását az a tendencia, hogy az intézményi ellátottak létszáma jelentősen csökken. Az ok itt is összetett. A született gyermekek számának csökkenése, ezzel szemben a szomszéd település gyermekintézményeit igénybeve-

vők, valamint a 4 ill. 6 osztályos gimnáziumokba jelentkezők számának növekedése egyreinkább kihat.

A forrásokat tovább elemezve megállapítható, hogy a pénzmaradvány jelentősnek minősíthető, mely azonban az áthúzódó fejlesztésekre vezethető vissza. Tehát ebből az következik, hogy új beruházás indítására nincs lehetőség.

Összegezve a fentieket, sajnálatos módon 2004-ben is működési forráshiányosak vagyunk. Tehát az intézmények ésszerű működtetését minél inkább előtérbe kell helyezni, hogy ne kerüljön sor vagyon felélésre. A fejlesztési lehetőségek aránya megmaradhasson.

Szabó Alajosné pénzügyi csoport vezetője

KULTURÁLIS HÍREK

Március 30-án – mint minden évben – Kultúrházunk munkájáról beszámoló hangzott el a képviselőtestület előtt, ahol értékelték az intézmény munkáját.

Ebben a beszámolóban közzétettük az évi programjainkat, amelyet most Önökkel is szeretnénk megismertetni. Hely híján csak a legfontosabb ismertetjük az első félévből:

Legfontosabb a Pünkösdi Napok rendezvénysorozat, amelynek keretében honfoglalás-kori használati eszközökből, ruhákból kiállítást tervezünk, amit egy jurtaban fogunk bemutatni. A hagyományos programok mellett idén táncdal est kerül megrendezésre, amelynek vendége Solymos Antal és együttese lesz. A Pünkösdi Birkózó bajnokság Pünkösdi hétfőn kerül megrendezésre.

Német Nemzetiségi Dalkörünk idén két kórustalálkozót is szervez. Április 18-án 4-5 kórus részvételére, október 23-án szintén ennyi kórust látunk vendégül.

Tervezzük szept. 25-én „Német kisebbség napja” címmel egy községi bemutatót kulturálcsoportjainknak, amelyre a Tátról nagyszámban elszármazott Weinheimiek látogatnak el hozzánk.

Ugyancsak kiemelt programunk lesz május 1-jén az EU-hoz való csatlakozás alkalmából a Kultúrház előtti szabadtéri program, amelyet utcabállal zárunk.

Csillagász szakkörünk vendége dr. Almár Iván professzor lesz. Ezt a ritka alkalmat kihasználva Megyei Csillagász Találkozót is tartunk a Megyei Csillagász Szövetséggel karöltve.

Az év nagy csillagászati eseménye lesz: a Vénusz-átvonulás. Nincs élő ember, aki látta volna a Vénusz átvonulását a Nap előtt. Ez a nagyon ritka jelenség legutóbb 1882-ben volt megfigyelhető a Földről, és a 2004-es az első alkalom a távcső 1610-es feltalálása óta, amikor Európából az átvonulás teljes lefolyása látható. Ezt a megfigyelést a két iskola részvételével június 8-án délelőtt szervezi meg csillagász szakkörünk, három megfigyelési ponton, három távcsővel. Az eseményt videóra rögzítjük, amelyet a kábel TV-én bemutatunk.

Tájékoztatom a Kedves Tátiakat arról is, hogy Német Nemzetiségi Fúvósenekarunkat és Mazsorett csoportunkat nagy megtiszteltetés érte. 2004. április 29-30-án a Dél-Tiroli Szt.Leonthalban egy Európai Unió rendezvényen Magyarországot képviseli, amelyre nagy izgalommal készülnek.

Természetesen a műsorváltás jogát fenntartjuk.

Kátai Ferencné

A TÁTI KULTÚRHÁZ 2004. ÁPRILISRA TERVEZETT PROGRAMJAI

- 3. Borverseny
- 18. Német nemzetiségi kórustalálkozó
- 23. Feng Sui előadás
- 23. „Négy évszak” komolyzenei hangverseny
- 26-29. Szociális tanfolyam

A TÁTI KULTÚRHÁZ 2004. MÁJUSRA TERVEZETT PROGRAMJAI

- 1. Majális a Kultúrház előtti téren
- 21. Fúvóshangverseny:
vendég: Musikverein Gutenbrunn – Musik Land
- 23. Orbán napi pincéknél (Tokod)
- 23. Fúvóshangverseny:
vendég: Musikverein Zimmern – Musik Land
- 28-31. TÁTI PÜNKÖSDI NAPOK

PLÉBÁNIAI MISSZIÓS HÉT,

Tát, 2004. április 12-18.

Csatlakozva főpásztorunk, dr. Erdő Péter szándékához, A táti Mindenszentek plébánia és a tokodi Szent Márton plébánia párhuzamosan, részben közösen, missziós hetet tart.

Az egyes napok programjai alább olvashatók.

A misszió – a Jézus Krisztus által való küldetés – a Keresztény Egyház állandó és alapvető jellege.

A missziós hét alkalom arra, hogy a magukat Krisztushoz tartozóknak tudók hitükben megerősödjének, keresztény életüket

aktívvá tegyék. Alkalom arra, hogy az elbizonytalanodottak Krisztushoz kötődjenek. Alkalom továbbá arra, hogy a vallási útkeresők a názáreti Jézuson keresztül találják meg az Istent.

Vallási dolgaink helyes tisztázása biztonságot, nyugalmat ad, békét, kiegyensúlyozottságot teremt bennünk. Ezt mással helyettesíteni nem lehet.

A missziós hét során Biblia –és Imakönyv kiállítás látható a templomban, amelyet már korábban megnyitottunk.

SZERETETTEL VÁRJUK HÍVEINKET, AZ ÉRDEKLŐDŐKET.

Hétfő /ápr.12/

A templom belső falán elhelyezett **missziós keresztet** a 10 órai szentmise keretében **megáldja dr. Paskai László**, nyugalmazott bíboros főpásztor.

Kedd /ápr. 13./

Karitatív délután a plébánián, 16-18 óra között.

A helyi Karitászt vendégül látja pártfogoltjait, a nagycsaládokat, az időseket, az egyedülállókat, a gyerekeket.

A mogyorósbányai gyerekek előadják a bibliai Zakeus történetét.

Maradiné Székely Szilvia néptánc bemutatót tart.

Gyerekek szabadtéri vetélkedője.

Kötetlen beszélgetés.

19 órákor szentmise a templomban.

Szerda /ápr. 14./

A táti és a tokodi Karitászt csoportok találkozója Tokodon, 15 órákor.

17 órákor **Tóth Bertalan** sárisápi plébános tart elmélkedést a tokodi templomban.

Csütörtök /ápr. 15./

Fél 10-kor mise a Szent György Otthonban.

18-20 óra között a **táti és tokodi egyházi testületek találkozója** a táti plébánián, amire várjuk Tokod és Tát polgármesterét is. A találkozó célja: egymás megerősítése a krisztusi hitben, eszmecsere közös dolgainkról.

Péntek /ápr. 16./

LE-NE-MA-RADJ gyermekdélután 15-18.30 óra között a plébánián.

Akadályverseny

A 3.-4.-5. osztályosok csapatversenyben vesznek részt /3 fős csapatok/, a 6. - 7. - 8. osztályosok egyéniben.

Táncbemutató. Egy szettes, kieséses pingpongverseny.

Szabadtéri bogrács-vaesora. 19 órákor szentmise.

Szombat /ápr. 17./

17 óra, németországi hangversenye a templomban.

18.45 óra, a Rózsafűzér-társulat csoportjainak szabadtéri rózsafűzér-tizede a templom melletti Mária szobornál.

19 órákor szentmise.

Vasárnap /ápr. 18/

10 órákor szentmise.

Ennek keretében lesz a 2004-ben jubiláló házastársak közös megáldása, akik **bronz-lakodalmások** (10 év), **ezüst-lakodalmások** (25 év), **arany-lakodalmások** (50 év), **gyémánt-lakodalmások** (60 év).

Akik nem a táti templomban kötöttek szentségi házasságot, de Táton laknak, jelentkezzenek, hogy részesülhessenek az áldásban.

Eddigi ismereteink szerint

10 éves házások: 1. Lovász Csaba és Balogh Ildikó, 2. Milinszki Márton és Gyapjas Márta,

25 éves házások: 1. Wenz János és Bátorfi Ilona, 2. Vájó Béla és Hári Edit, 3. Dániel Imre és Balog Ilona,

50 éves házások: 1. Baumann István és Szabó Mária, 2. Bányai Ferenc és Rausch Katalin, 3. Papp István és Mechler Katalin, 4. Aranyos Antal és Komeiner Erzsébet, 5. Handbauer Rezső és Szűcs Magdolna,

60 éves házások: 1. Cseresnyés Ferenc és Kazella Teréz, 2. Tisch János és Papp Erzsébet, 3. Alexander Mihajlovits és Krischneider Mária.

A Biblia –és imakönyv kiállítás bezárása.

A plébániai missziós hét bezárása.

FIGYELEM!

E napon **külön busz** áll rendelkezésére – **díjmentesen** – azoknak a nehezen mozgóknak, akik szeretnének eljutni a templomba. A mise után **viszta is viszi** híveinket oda, ahol felszálltak. A busz egy körjáratot tesz a településen és a következő utcák találkozásánál áll meg:

9 órákor indul :

Határ u. – Vak Bottyán u., Madách u. – Ságvári u., Bécsi u. – Esze T. u.,

Nyerges felé haladva a Felszabadulás u. minden buszmegállójában megáll,

Depó (itt megfordul és Dorog felé halad), régi Tanács, Néphadsereg u. – Paár M. u., Néphadsereg u. – Zola E. u., Mező I. u. – Jakab K. u., Mező I. u.

– Bajnai u., Szent György Otthon, Hámán K. u. – Legény P. u.

Felszabadulás u. bolt melletti buszmegálló, templom.

Kardos Mihály plébános, 2004. március 22.

In memoriam

Dr. Kulin György (1905-1989)

Évekkel ezelőtt sohasem mertem gondolni azt, hogy Arany János szülőföldjén született Kulin György egyszer is meglátogatja falunkat. Pedig kétszer is járt Táton. Egyszer egy előadás alkalmával, és a már lebontott csillagvizsgáló átadásakor. Jó pár híres ember tett már látogatást itt, de Kulin György emléke összeforrt a magyarországi amatőr csillagászat és a táti szakkörrel is. Életútja nem volt töretlen és kudarcoktól sem volt mentes. Munkássága ma is tanulságos, sok vonásában példamutató és ösztönző lehet. Ahhoz, hogy Táton is megalakult a csillagászsakkör, nagy szerepe volt Kulin Györgynek. Ő adta a kezdő lökéseket, hogy elkészítem első csillagászati távcsöveimet. Mindig nagy öröm volt számára, ha egy-egy újdonsült amatőr a segítségét kérte. „Na, kiskomám” ez volt a kedvenc megszólítása. És máris jöttek az útbaigazító segítőkész instrukciók. Mint oktató, mint felfedező csillagász nevéhez fűződnek olyan égitestek (kisbolygók), amiket ő fedezett fel és talán az idők végezetéig hirdetik Magyarország jelenlétét a kozmoszban. Csak pár név a kisbolygók közül: Szalonta, Bolyai, Pannónia, Hunnia. Balaton, Mátra, Attila, Konkolya, stb. 19 db kisbolygót fedezett fel. Párnak csak sorszámot adtak, és így lett az MCSE. javaslatára Kulin Nevet viselő kisbolygó is.

Az élet sok örömet is adott Kulin professzornak, főleg akkor, amikor megalakíthatta a Magyar Csillagászati Egyesületet (1947. aug. 2.). És egyre szaporodtak a szakkörök. De volt keserűség is az életében. 1949 tavaszán a kommunista „Kultúrpolitika” végrehajtójává vált Természettudományi

Társulat megszűntette a Magyar Csillagászati Egyesületet. A feloszlítás egyértelművé vált sok más hazai egyesülettel, aminek része volt annak a politikának amelyet a hatalomra kerülő Moszkvából irányított kormány folytatott. Csak a „káderek” által vezetett szervezetek működhetek. Megindult a különféle kulturális és tudományos társaságok föloszlása. Az MCSE. és vezetője Kulin György külön is számla volt egyes szakmai körök és személyek szemében. Hamis vádakkal, hogy az MCSE. „idealista” világnézetet terjeszt, megfosztották állásától és elbocsátották az Uránia Csillagvizsgáló épületéből is. Kitalált rágalmakat hoztak föl és a tudóst és ismeretterjesztőt akarták kizárni a nyilvános közszereplésből. Elhangzott a fenyegetés: ha nem távozik önként, más módszerek is vannak. A Mindszenty bíboros és Rajk per éveiben mindenki tudta, hogy ez mit jelent. Pedig akkor már megszapordott családját kellett eltartania. Négy gyermeke született. Az akkor Budapesthez tartozott, de a határán kívül esett Újpesten kapott óraadói állást. De az ambíciói itt sem csillapodtak. Itt is alakított Szakkört és kupolás csillagvizsgálót létesített. Ő az az ember, akit egyik kor-

mány sem becsült igazán és nem kapott méltó elismerést. Csak az vigasztalta, hogy újra megérhette az újjáalakult Magyar Csillagászati Egyesület megalakulását (1989. febr. 19.) Életének szinte utolsó napjáig dolgozott. Az utolsó pillanatokban érte meg az elégtételt, amely sok sérelmet feledtetett. Talán ez volt az a pillanat, amelyre évtizedekig várt.

Az egyesület újjáéledését két hónappal élte túl, 1989. április 22-én kifáradt szervezete felmondta a szolgáltatást. Neve az amatőr mozgalomban mindenki „Gyurka bácsija” megmarad örökre. Én engedjek meg, hogy egyik könyvéből idézzem a Táti Walzer olvasóinak az Úniós csatlakozás évének kezdetén és mindenkinek ajánlva a Kulin féle „hiszekegyet”:

„Hiszek a jóság, a szépség és a szeretet megtisztelő erejében.

Hiszek abban a humánumban, amely nem tesz különbséget hívők és hitetlenek fehérek, sárgák és feketék között.

Hiszek abban, hogy nyomorúságunk fő forrása társadalmi eredetű, és hogy az emberek nagy részéből hiányzik a közösségi tudat.

Hiszek a közösségért való áldozatvállalás értelmében.

Hiszek a munka, az alkotás felemelő örömeiben.

Hiszek a nemes eszmék társadalomformáló erejében.

Hiszek abban, hogy az emberiség mint élő szervezet egyszer megszabadul megerősödik és önmagát tudja gyógyítani.”

Minden jóérezésű embernek ajánlva:
A táti csillagász szakkör nevében

Szifjártó Lajos

Kulin György 1905. január 28.—án született Nagyszalontán egy Kölesér utcai szerény kis házban, Kulin Vilmos cipész kisiparos és Tóth Juliánna negyedik fiaként.

Az 1920—as évek elején az akkor már Romániához tartozó Nagyszalontáról Budapestre ment, és a Közgazdaságtudományi Egyetemre iratkozott. Azonban az 1922—24 között folytatott tanulmányait félbeszakítva visszatért szülővárosába, ahol apjának gyárában végzett könyvelői munkát. Majd 1927—ben a budapesti Pázmány Péter Tudomány Egyetem matematika—fizika szakos hallgatója lett. Már ekkor megmutatkozott kitűnő számoló készsége és jó érzéke a hosszadalmas, nagy számoló munkát kívánó műveletek egyszerűsítésére. 1932—ben szerezte meg matematika—fizika szakos tanári oklevelét.

A frissen végzett tanár az állás nélküli diplomások akkor igen népes taborát volt kénytelen gyarapítani. Végül is három esztendei bizonytalanság után a (budapesti) svábhegyi Konkoly—alapítványú Asztrofizikai Observatóriumban kap munkát, gyakornokként.

Kulin György voltaképpen ekkor ismerkedett meg közelebbről a csillagászzal, és rövidesen a Csillagvizsgáló Intézet legszorgalmasabb észlelőjévé és legügyesebb számolójává vált! Legfőbb munkaköre a Nap körül keringő, úgynevezett kisbolygók nyomkövetése volt.

Forrás: www.szalonta.org/hires/kulin.html

"Karitászbaba" született

Egy karitászcsoport életében sok szép és meghitt esemény történik. A táti karitászcsoport még csak másfél éve munkálkodik együtt, és fél éve alakultunk meg hivatalosan is, de már sok örömteli közös emlékünknél van.

A legutóbbi, és talán a legkedvesebb az első "karitászbaba" születése. A kicsi leányka édesanyja csoportunk tagja, a gyermekvárás ideje alatt is részt vett minden rendezvényünkön, tevékenyen segített, így mi is vele együtt vártuk a gyermek világra jöttét, a keresztlőre pedig mindannyian hivatalosak voltunk.

A kisdédet Kardos Mihály atya keresztelte meg a táti templomban. A keresztlő alá pedig maga a bajóti régió vezetője, a mi kedves Évánk és férje tartották.

Ebben a csodálatos újjászületésben mi is újra megemlékeztünk arról, hogy Isten családjának tagjai vagyunk.

Megújítottuk ígéretünket, hogy hűségesek maradunk hozzá. Megvallottuk hitünket Isten és az emberek előtt. Együtt imádkoztunk, hogy e csöpp leány élete békében, boldogságban teljen.

A keresztlő után a plébániai közösségi teremben gyűltünk össze, hogy együtt örüljünk a családdal. Mindenki hozott maga sültötte csomagocskát. Percek alatt megtelt az asztal finom süteményekkel. Vidám beszélgetéssel és babacsodálással telt el a délután.

Az ilyen események teszik igazi családdá a szeretet munkaközösségeit.

Pogrányiné Mechler Katalin és Szendreiné Szilágyi Viola

„A Passió”

Új filmalkotás Jézus földi életének utolsó tizenkét órájáról

A beharangozott bukás helyett Amerika szerte nézettségi rekordokat döntöget a már bemutatása előtt nagy vihart kavart alkotás. A hazai premierre március 25-én kerül sor.

Hiába halmozott sikert sikerre, hiába volt ünnepelet-sztárolt színész Mel Gibson, tizenhárom esztendeje mély lelki válságba került. Egy interjúban úgy emlékszik vissza a válságos időszakra, hogy mérhetetlen ürességet érzett magában. Ekkor azonban Isten hangját hallotta, aki arra buzdította, gyökeresen alakítsa át az életformáját. Így támadt fel benne a vágy, hogy filmet rendezzen Jézus szenvedéseiről és megpróbáltatásairól. Azokban a nehéz hónapokban sokat meditált Jézus szenvedésein, s ez végül az ő sebeit gyógyította meg. Ez tükröződik a Passión, ami nem annyira játékfilm, mint inkább egy ember gondolatai a szenvedéstörténetéről, a megváltásról.

Az amerikai Screen Daily című lap Los Angeles-i szerkesztője ezt írta kritikájában: Mel Gibson zseniálisan döbbenetes és tragikus látomásban tárja elénk Jézus gyötrelmes, előre elrendelt megaláztatását és fizikai szenvedését. A hangsúly a gyötrelmen van: a rendező azt a mérhetetlen kegyetlenséget mutatja be, amit Jézus elviselt az emberekért.

Jézus szenvedését a film Mária személyén keresztül hozza közel a nézőkhöz. Szűz Mária alakját megrázóan emberinek, ugyanakkor erősnek, határozottnak mutatja. Többek szerint Gibsoné az egyik legszebb Mária-ábrázolás a filmművészetben.

Castrillón Hoyos kardinális eképpen nyilatkozott: "Vallom, hogy ha képesek lennénk megérteni azt, amit Jézus értünk tett, és követni tudnánk a szeretet és a végtelen megbocsátás példáját, nem lenne többé a földön bűn és erőszak. A film hozzásegít ennek megértéséhez. Bízom benne, hogy minden nézője jobb emberré válik hatása alatt."

Az „életfa” közösség

Az elmúlt évben alakultunk. Havonta egyszer összejövünk a plébánián, a hónap harmadik keddjének délutánján. Imádkozás, templomi énekek tanulása, gyakorlása után beszélgetünk életünkről, időszerű témákról. Pl. TV műsorokról, gyerekekről, unokákról, szentek életéről, az öregedés problémáiról stb. Minden alkalommal beiktatunk egy kis játékos vetélkedőt, vidám nótázást is. Szívesen látjuk az érdeklődőket.

Holdász Anna

Kézműves kuckó

Múlt év őszén szerveződött először iskolás gyermekek részére, kézügyességet fejlesztő foglalkozás, ún. kézműves kuckó. Első alkalommal az üvegfestés technikájával ismerkedtünk. Ezt követően havi rendszerességgel invitáltuk a kis alkotókat. Minden alkalommal más-más technikával próbálkoztunk. Így: adventi koszorú, papírmásé, gyöngyfüzés, szalvétakép készült. Az elkövetkezőkben terveink között szerepel: papírméretés, nemezelés, batikolás. Minden érdeklődőt szeretettel várunk a Plébánián, minden hónap utolsó szombatján 9-11 óráig. Hirdetés az iskolákban és a templomban.

Turiné Keil Andrea

E G É S Z S É G S A R O K

A testmozgás

A ma embere keveset mozog. Ez nem csak a felnőttekre, hanem a gyerekekre is igaz (a mai gyermek is csak ül – autótól viszik a szülők az iskolába, ott is ül, majd otthon tovább folytatja az ülést a tv vagy a számítógép előtt). A feleslegesen bevitt kalóriákat nem tudják elégetni és a testsúlyuk egyre gyarapodik. A fel nem oldott stressztől megfeszült izmokban felgyülemlt tejsav mozgáshiány miatt lerakódik, és fokozza az izomfájdalmat. A csontokba sem tud beépülni a kalcium, ha azokat nem terhelik. A csontritkulás megelőzésében nem elegendő a kalciumdús táplálkozás, a változókorban a hormonpótlás, ha a csontokat nem terhelik rendszeresen, megfelelő mozgással. A gyerekeknél sem tud kifejlődni az erős csontozat, ha azt megfelelő mozgással, terheléssel nem befolyásolják.

Nem feltétlenül sportszerű mozgásra van szükség. Elegendő lift helyett a lépcsőzés, autó, jármű helyett a gyaloglás, rendszeres úszás, bringázás a szabadban (nem a forgalmas utakon), séta, futás vagy akár a labdázás is elősegíti a stresszoldást, javítja a keringést, fokozza a méregtelenítést és a testsúlycsökkenést is elősegíti.

dr. László Mária írása nyomán

Táti Halzer

Tát Nagyközség Önkormányzatának Közéleti lapja

Felelős Kiadó: **Szenes Lajos polgármester**

Szerkesztő: Milinszki Márton

Megjelent 2000 példányban

Készült D-PRINT Nyomdaipari és Szolgáltató Kft.